

VN/14758/2021

Lausunto ehdotuksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen ilmastoselvityksestä

Osa 1. Asetusluonnoksen yleinen palaute

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry tukee rakentamisen ilmastopäästöjen vähentämistä ja pitää rakennuksen vähähiilisyden arvioimista tärkeänä askeleena ilmastokriisin hillinnässä.

Kiertotalouden ratkaisulla on iso potentiaali rakennuksen ilmastopäästöjen vähentämisessä. Jotta tämä päästövähennyspotentiaali voidaan hyödyntää, on tärkeää lisätä kierrätettyjen rakennusmateriaalien kysyntää. Rakennuksen ilmastoselvityksen laskentatapoja määriteltäessä on huomioitava kierrätysmateriaalien tuottamat päästövähennykset sekä laskentamenetelmissä että kansallisessa päästötietokannassa. Myös laskelmien vertailukelpoisuudesta on huolehdittava.

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

Rakennuksen suunnitteluvaihe on ratkaiseva rakennuksen hiilijalanjäljen näkökulmasta. Rakennusmateriaalien valinnat (esim. uusio- vai kierrätysmateriaali) ja täten päästöt voivat kuitenkin tarkentua vasta suunnitteluvaiheen jälkeen, mikä on huomioitava arviointimenetelmän valmistelussa.

Osa 2. Kommentit asetustalon pykäliin

3 § Arvioinnin kohde

Vähähiilisyys arvioitaisiin sekä rakennukselle että rakennuspaikalle. Onko arvioinnin rajausta mielestäsi sopiva?

Kyllä.

Arvioinnin ulkopuolelle jätettäisiin rakennuspaikan kasvillisuus ja maaperä, sekä purettavat rakenteet, väliaikaiset telineet ja suojaukset. Onko arvioinnin rajausta mielestäsi sopiva?

Kyllä.

5 § Arvioinnissa käytettävät tiedot

Arviointiin voitaisiin käyttää sekä kansallisen päästötietokannan että rakennustuotteiden ympäristöselosteiden tietoja. Onko tämä tietosisältö mielestäsi sopiva?

Rakennusmateriaaleilla on iso merkitys rakennuksen ilmastopäästöihin. Kiertotalouden päästövähennyspotentiaalin hyödyntämiseksi on tärkeää lisätä kierrätettyjen rakennusmateriaalien kysyntää. Rakennuksen ilmastaselvityksen laskentatapoja määriteltäessä on huomioitava, että kierrätysmateriaalien tuottamat päästövähennykset huomioidaan laskennassa ja kansallisessa päästötietokannassa.

Tietosisältöjä arvioitaessa on huomioitava myös, että lähtötietojen tarkkuus vaikuttaa merkittävästi arvioinnin tarkkuuteen.

6 § Hiilijalanjäljen arviointi

Hiilijalanjälkeen laskettaisiin rakennustuotteiden valmistus, kuljetukset, rakentaminen, energian kulutus, rakennustuotteiden vaihdot, rakennuksen purkaminen, purkumateriaalien kuljetus, jätteenkäsittely ja loppusijoitus. Onko hiilijalanjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?

Kattavuus on riittävä.

7 § Rakennustuotteiden valmistus

Arviointi sisältäisi rakennuksen kantavan rungon, täydentävien rakenteiden, talotekniikan pääosien sekä rakennuspaikan keskeisten rakenteiden ja perustusten tuotteiden valmistuksen. Onko arvioinnin kattavuus mielestäsi sopiva?

Arvioinnin kattavuus on sopiva. Arvioinnissa on huomioitava kierrätysmateriaalien käytön alhaisemmat päästöt.

Uudelleen käytettävien rakennustuotteiden hiilijalanjälkeä tai niiden uudelleenkäytön valmistelun hiilijalanjälkeä ei tarvitsisi arvioida. Onko periaate mielestäsi sopiva?

Ei. Sinänsä periaate kannustaa kiertotalousratkaisuihin on erinomainen, mutta rakennusosien uudelleenkäytön lisäksi periaate tulee ulottaa myös rakennusmateriaalien, kuten betonimurskeen, kierrätykseen. Laajentamalla periaate myös rakennustuotteiden uudelleenkäytön lisäksi myös rakennusmateriaalien kierrätykseen mahdollistetaan kustannustehokkaat ja skaalautuvat kierrätysratkaisut.

9 § Rakennus- ja purkumateriaalin käsittely

Arviointiin ei sisältyisi uuden rakennuksen tontilta purettavien aiempien rakennusten tai rakenteiden purkamisen ja jätteenkäsittelyn vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?

Rajaus on looginen, mutta on tärkeää huomioida, että aiempien rakennusten tai rakenteiden materiaalien käyttäminen uuden rakennuksen materiaalina vähentää niin rakennustuotteiden valmistuksen kuin kuljetuksenkin päästöjä. Tällaisenaan rajausta voi johtaa siihen, ettei purettavan rakennuksen ja rakennusmateriaalien päästövaikutuksia huomioida ja kiertotalouden mahdollisuuksia maksimoida. On tärkeää huomioida myös sääntelyn muut mahdollisuudet edesauttaa paikallista materiaalikierrätystä ilmastaselvityksen lisäksi myös kierrätysmateriaalin käsittelyn luvituksen helpottamisen avulla.

10 § Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoitus

Onko loppusijoituksen vaikutusten arviointi kuvattu riittävän selkeästi?

Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoituksen nykykäytäntöjen hiilidioksidipäästöt pystytään arvioimaan hyvin. On tärkeää edistää ensisijaisesti rakennus- ja purkumateriaalin kierrätystä loppusijoituksen sijaan.

11 § Kuljetukset

Rakennustuotteiden ja purkujätteen kuljetusten vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?

Kyllä.

12 § Työmaatoiminnot

Työmaan vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?

Kyllä.

14 § Hiilikädenjäljen arviointi

Rakennuksen hiilijalanjäljen rinnalla arvioitaisiin myös mahdolliset myönteiset ilmastovaikutukset, joita ei syntyisi ilman rakennushanketta. Onko tällaisen ns. hiilikädenjäljen arviointi mielestäsi tarpeen?

Myönteisiin ilmastovaikutuksiin kannustaminen on tärkeää. Hiilikädenjäljen laskentaan sisältyy kuitenkin paljon epävarmuuksia, sillä rakennuksen suunnitteluvaiheessa ei pystytä varmasti sanomaan esimerkiksi, miten rakennusmateriaaleja tullaan tulevaisuudessa kierrättämään.

Hiilikädenjälkeen luetaan rakennustuotteiden uudelleenkäyttö ja kierrätys, kierrätyspolttoaineet ja jätteenpoltto, uusiutuva energia, pitkäikäiset hiilivarastot ja sementtipohjaisten tuotteiden karbonatisoituminen. Onko hiilikädenjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?

Kattavuus on riittävä.

15 § Uudelleenkäyttö ja kierrätys

Onko uudelleenkäytön ja kierrätyksen hiilikädenjäljen laskenta kuvattu selkeästi?

Laskentaan sisältyy paljon epävarmuuksia, sillä rakennuksen suunnitteluvaiheessa ei pystytä varmasti arvioimaan tulevaisuudessa tapahtuvan uudelleenkäytön ja kierrätyksen astetta tai päästöjä.

16 § Hyödyntäminen kierrätyspolttoaineena

Onko kierrätyspolttoaineen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

Laskentaan sisältyy paljon epävarmuuksia.

17 § Hyödyntäminen polttolaitoksessa

Onko energiana hyödynnettävien materiaalien hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

Laskentaan sisältyy paljon epävarmuuksia.

20 § Karbonatisoituminen

Onko karbonatisoitumisen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

Laskentaan sisältyy paljon epävarmuuksia.

21 § Ilmastaselvitys

Ilmastaselvitys laadittaisiin rakentamislupaa haettaessa ja se olisi päivitettävä ennen rakennuksen käyttöönottoa, jos muutoksia on tullut. Onko ilmastaselvityksen kaksivaiheisuus mielestäsi sopiva lähtökohta?

Päivitys on tärkeää, koska materiaalivalinnat (esim. uusio- vai kierrätysmateriaali) ja täten päästöt voivat tarkentua vasta suunnitteluvaiheen jälkeen. On olennaista määritellä, millaiset muutokset aiheuttavat päivitystarpeen.